

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	37075 Журналістика
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	061 Журналістика

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

03.11.2020 р.

Справа № 0785/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 06 "Журналістика" у складі:

Бондаренко Тетяна Григорівна – головуєчий,

Andrii Sinko,

Katerina Sirinyok-Dolgaryova,

Roman Shulyk,

Viktoriia Romaniuk,

Volodymyr Sadivnychy,

Бабенко Вікторія Володимирівна,

за участі запрошених осіб:

Жилінська Оксана Іванівна - проректор з наукової роботи, Різун Володимир Володимирович - гарант ОП – представник ЗВО,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37075
Назва ОП	Журналістика
Галузь знань	06 Журналістика
Спеціальність	061 Журналістика
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію з визначенням "зразкова".

За – 7, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі ОНП чітко сформульовані, вони відповідають місії та стратегії ЗВО; цілі окреслені з огляду на тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого контексту, на іноземний досвід.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Цілі та програмні результати сформульовані на основі Національної рамки кваліфікацій, Статуту університету та Програми його розвитку. Із переходом у 2015 році на новий перелік спеціальностей, зокрема 061 – журналістика, узято до уваги досвід підготовки докторів філософії в Україні щодо цілей та завдань аспірантури як осередку підготовки викладачів і науковців для ЗВО України та закордонних наукових і навчальних установ.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі та результати навчання за ОНП «Журналістика» окреслені з огляду на потреби ринку праці. Забезпечено умови для проведення інноваційних досліджень аспірантами, розвитку їхніх науково-дослідницьких навичок, підвищення рівня професійної та викладацької майстерності, написання й оформлення результатів наукових робіт.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 061 «Журналістика» для освітньо-наукового ступеня доктора філософії відсутній. Науково-освітня програма «Журналістика» відповідає дескрипторам 8 рівня Національної рамки кваліфікацій.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального

навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства (стаття 5 Закону України «Про вищу освіту») щодо навчального навантаження для рівня вищої освіти доктора філософії – 40 кредитів ЄКТС. Для вибіркових дисциплін освітнього складника в навчальному плані передбачено 18 кредитів, що становить 45 % від загальної кількості кредитів ОНП.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Зміст ОНП логічно структурований, чітко відображає її мету, цілі та фокус. Зміст відповідає цифровим потребам, що є актуальними нині, та дає змогу розкрити науковий потенціал здобувача вищої освіти, організувати якісні дослідження медійного простору.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст освітньо-наукової програми відповідає предметній сфері спеціальності, що швидко оновлюється. ЗВО оперативного реагує на такі зміни, модифікуючи змістове наповнення, пропонуючи релевантні освітні компоненти.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Унікальним є той факт, що впродовж другого півріччя першого року навчання аспіранти вибирають три дисципліни, які максимально зважають на потреби галузі підготовки фахівців із журналістики. При цьому для визначення викладача, який читатиме вибрану аспірантом дисципліну, та актуалізації її змісту кафедри мають 10 місяців. Структурно-логічна схема підготовки докторів філософії чітко демонструє алгоритм реалізації освітньої програми для формування в аспірантів загальних і професійних компетентностей. Вона унаочнює поділ навчального матеріалу на блоки дисциплін за циклами підготовки, а також принципи неперервності, послідовності та наступності навчання. На користь оцінки А за критерієм 2 також наводимо твердження експертів, що за цим критерієм слабкі сторони й недоліки не виявлені.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

10 кредитів із 40 заплановано для асистентської педагогічної практики. Це повною мірою дає змогу забезпечити досягнення програмних результатів та сформувати компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Міжнародна співпраця, організована у ЗВО, посилює такі компетентності.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Заплановані в ОНП програмні результати навчання, освітні компоненти, що забезпечують їх досягнення, форми й методи навчання, визначені загальні та фахові компетентності, передбачають набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок («Soft Skills»). Особлива увага приділена формуванню навичок ефективної комунікації з науковою спільнотою, соціальних навичок, навичок ухвалення рішень, конфлікт-менеджменту, досягнення складних багаторівневих цілей особистісного, професійного та кар'єрного розвитку. Також у ЗВО «Soft Skills» запропоновані як окрема дисципліна в блоці вільного вибору. Зміст дисципліни, методи й форми її викладання сфокусовано на розвитку здатності аспіранта до самоорганізації та самоуправління. Вивчення дисципліни забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта, сприяє формуванню ефективного, незалежного й упевненого у своїх силах майбутнього дослідника та викладача вищої школи.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Обсяг ОНП відображає фактичне навантаження здобувачів та відповідає досягненню цілей і програмних результатів навчання: 40 кредитів за чинного нормативу для підготовки докторів філософії від 30 до 60 кредитів ЄКТС; 22 кредити – нормативні дисципліни, 12 кредитів – дисципліни вільного вибору здобувача, 10 кредитів – асистентська педагогічна практика; 15–25 % – аудиторне навантаження, 75–85 % – самостійна робота.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

За ОНП підготовки докторів філософії зі спеціальності 061 "Журналістика" у КНУ імені Тараса Шевченка не відбувається підготовка за дуальною формою освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

У навчальному закладі керуються чіткими й прозорими Правилами прийому, які не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на офіційному веб-сайті Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка. Передбачено перезарахування міжнародних сертифікатів з іноземної мови під час вступу.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

У Правилах прийому взято до уваги всі особливості програми.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Здобувачі наукового ступеня доктора філософії мають право на академічну мобільність в інших ЗВО, що регульоване «Положенням про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність Київського національного університету імені Тараса Шевченка». Порядок перезарахування регламентують у кожному конкретному випадку відповідно до угоди, що підписують перед поїздкою на навчання.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО відсутні нормативні документи щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Аналіз освітньо-наукової програми, навчального плану та всіх документів, пов'язаних з акредитацією, дає підстави стверджувати, що форми й методи навчання та викладання в Інституті журналістики КНУ імені Тараса Шевченка відповідають вимогам студентоцентрованого підходу, це передбачає розроблення освітніх програм, зосереджених на результатах навчання, а також на принципах академічної свободи. ЗВО постійно оновлює програми освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик, зокрема завдяки участі в міжнародних проектах. Професійна теоретична підготовка відбувається з використанням лекцій (зокрема лекцій-дискусій) і дистанційних ресурсів. Опануванню безпосередніх умінь і їх контролю сприяють семінарські / практичні заняття, колоквиуми, вебінари, скуре-конференції, консультації, тести, презентації, іспити, а також специфічні методи (проектів, конкретних ситуацій «case study»), колегіальне тренування, капіталізація досвіду тощо.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Інформацію про цілі, зміст, очікувані результати навчання, порядок і критерії оцінювання в межах окремих освітніх компонентів повідомляють аспірантам на першому занятті. Здобувачів інформують про детальний графік викладання дисциплін. Інформація про цілі, зміст та результати навчання, порядок і критерії оцінювання в межах окремих

освітніх компонентів відображена в робочих програмах, розміщених на сайті Інституту журналістики. Важливим є той факт, що, за результатами опитування здобувачів ступеня доктора філософії, форми та методи навчання й викладання загалом відповідають очікуванням аспірантів.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Основний фокус освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії – проведення досліджень у галузі Об «Журналістика». На цей кінцевий результат зорієнтований як навчальний, так і суто дослідницький блок, що має завершитися підготовкою й захистом дисертаційної роботи. Цій меті підпорядковані основні компетентності – здатність до проведення досліджень на високому рівні, а також усі фахові компетентності, що стосуються використання сучасних концептуальних і методологічних знань, переосмислення наявного та створення нового знання, уміння розв'язувати значущі соціальні та інші проблеми, ініціювати комплексні інноваційні проекти тощо.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

У Статуті Університету серед основних принципів освітньої діяльності зазначено, зокрема, нерозривність процесів навчальної, науково-дослідницької роботи та виробництва, необхідність побудови освітніх програм на компетентнісній основі, з огляду на професійні стандарти, потреби ринку праці та перспективи розвитку галузі. На цих принципах ґрунтована ОНП підготовки здобувача доктора філософії за спеціальністю «Журналістика». Викладачі ІЖ постійно проходять стажування в європейських освітніх центрах (Велика Британія, Польща, Швеція, Угорщина, Італія), беруть участь у міжнародних наукових конференціях (Польща, Франція, Німеччина, Австрія та інші країни), мають публікації у виданнях, що індексовані в наукометричних базах даних «Scopus», «Web of Science», «Scopus» та ін.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Аспіранти мають змогу використати своє право на академічну мобільність, що регульоване університетськими Положеннями «Про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУ імені Тараса Шевченка» (2016) і «Про порядок перезарахування результатів навчання у КНУ імені Тараса Шевченка» (2016), де прописані основні алгоритми академічної мобільності. Інститут журналістики є національним координатором проекту «DESTIN» Еразмус+ КА2.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Форми контрольних заходів і критерії оцінювання здобувачів вищої освіти регламентовані «Положенням про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», що затверджене наказом № 71632 від 31.08. 2018 р.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Стандарт підготовки доктора філософії зі спеціальності Об1 «Журналістика» відсутній.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО чинними є чіткі й зрозумілі правила проведення контрольних заходів та процедури дотримання академічної доброчесності. Вони доступні для здобувачів наукового ступеня. Крім освітнього складника, забезпечені контрольні заходи наукового складника, що регулярно проходять у вигляді поточної та підсумкової (щорічної) атестації здобувачів.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

У КНУ імені Тараса Шевченка сформульовано чіткі та зрозумілі політику, стандарти й процедури дотримання академічної доброчесності. Вони регламентовані «Положенням про систему виявлення і запобігання академічному плагіату Київського національного університету імені Тараса Шевченка» та «Етичним кодексом університетської спільноти».

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Аналізуючи академічний і професійний рівень викладачів, які працюють з аспірантами, потрібно передовсім наголосити на тому, що фактично всі вони мають спеціальну журналістську освіту; у різні роки та в різних формах здобули практичний журналістський досвід; усі викладачі ОНП є докторами наук; регулярно беруть участь у міжнародних науково-дослідницьких проектах; постійно працюють гостьовими лекторами, головами та членами екзаменаційних комісій практично в усіх ЗВО України. Загалом в Інституті журналістики КНУ працює 30 професорів, докторів наук у галузі журналістики. Такий якісний професорський склад є унікальним для ЗВО в усій державі. Упродовж навчання аспіранти мають змогу консультуватися з будь-яким викладачем як Інституту журналістики, так і університету загалом, а не лише з керівником. На користь унікальності програми говорить і практика залучення до освітнього процесу професорсько-викладацького складу інших закладів вищої освіти – як іноземних, так і вітчизняних.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Конкурсний добір викладачів на вакантні посади проходить згідно з чинним законодавством, зокрема, відповідно до «Порядку конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (2016). На вакантні посади обирають викладачів, які мають наукові ступені або вчені звання відповідно до профілю кафедр. Конкурс проходить із дотриманням принципів законності, відкритості, гласності, прозорості, недискримінації, доброчесності, ефективного й справедливого відбору.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

В Інституті журналістики регулярно відбуваються «Дні кар'єри», на які запрошують роботодавців для обговорення співпраці. Основною формою організації та реалізації освітнього процесу за допомогою роботодавців є залучення деканів / проректорів / завідувачів кафедр ЗВО України до атестації випускників аспірантури.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

До аудиторних і практичних занять з аспірантами постійно залучають професіоналів-практиків, експертів галузі, медіаменеджерів. Також як гостьових лекторів запрошують представників міжнародної академічної спільноти, представників ЗВО України, де проходить підготовка докторів філософії зі спеціальності 061 «Журналістика».

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

У навчальному закладі функціонує чітко регламентована система підвищення кваліфікації викладачів. Перш за все вона реалізована через докторантуру з журналістики, що діє при Інституті журналістики КНУ. Також викладачі постійно проходять стажування в провідних навчальних закладах України, Німеччини, Польщі, Великобританії, США та інших країн. Створено умови для академічної мобільності за програмами Еразмус+ (КНУ імені Тараса Шевченка увійшов до ТОП5 ЗВО України, які отримали найбільшу кількість проектів з академічної мобільності Еразмус+).

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Викладацьку майстерність працівники Інституту журналістики вдосконалюють у межах кількох великих європейських програм: «Жорна» (НПП відвідали європейські школи медіа й вивчили досвід викладання фахових

дисциплін), СІДА (участь у тренінгах із педагогічної майстерності викладання журналістських дисциплін в Інституті підвищення кваліфікації шведських журналістів FOJO), освітній європейський проект Еразмус+ KA2 «DESTIN» та ін. Моніторинг ефективності роботи наукових консультантів докторантів, наукових керівників аспірантів та ад'юнктів упродовж 2005–2019 рр. засвідчив ефективність роботи аспірантури та ад'юнктури за ОНП у 77 % (середній по університету – 70 %). Функціює Рада молодих учених.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення підготовки докторів філософії в ІЖ КНУ характеризують: міжкафедральна медіалабораторія, лабораторія крос-медійної та конвергентної журналістики, 10 мультимедійних аудиторій, 3 мультимедійні аудиторії з інтерактивними дошками, авторизований доступ до міжнародної мережі бездротового зв'язку в закладах освіти eduroam. Загалом бездротове покриття Wi-Fi становить 95 % площі навчального корпусу Інституту журналістики. Тут же розміщена філія Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича (із комп'ютерним класом та доступом до ресурсів «CUL online», «SCOPUS», «Web of Science», «Springer Nature», «BioOne») із залами вільного користування комп'ютерами та робочими місцями.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів є безоплатним як для аспірантів, так і для викладачів.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я слухачів програми: турнікетна система пропуску, діє психологічна служба, функціює університетська клініка та санаторій-профілакторій, навчально-спортивний комплекс, налагоджена система харчування.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Особливу важливість для формування майбутніх науковців має освітнє середовище, що якісно вирізняється насамперед активною участю науковців Інституту журналістики КНУ в міжнародних грантових програмах, у реалізації наукових проєктів, фінансованих Національним фондом досліджень України, у різних державних і громадських проєктах, а також постійною присутністю в інституті зарубіжних науковців – як запрошених лекторів, як співвиконавців наукових тем.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У навчальному корпусі Інституту журналістики наявні вхід без сходинок, пандуси, ліфт із позначками Шрифтом Брайля, спеціально оснащені туалети, зручний під'їзд до корпусу для спеціалізованих автомобілів тощо. Усе це вможливує комфортне навчання осіб з особливими освітніми потребами. У січні 2020 року спільно з Національним комітетом інвалідів України відкрито інклюзивну медіашколу «Другий подих» для колишніх параолімпійців, дефолімпійців і студентів магістратури зі спортивної журналістики, які мають перспективи вступу на цю ОНП.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО створено умови для врегулювання конфліктних ситуацій відповідно до чинного законодавства України, положення про Постійну комісію Вченої ради з питань етики Київського національного університету імені Тараса Шевченка тощо.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

КНУ імені Тараса Шевченка керується «Тимчасовим порядком розроблення, розгляду і затвердження освітніх програм» та «Положенням про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка».

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Аспіранти через опитування залучені до перегляду освітньої програми. Форми, зміст, інструменти, організацію, порядок опитувань здобувачів освіти та НПП КНУ імені Тараса Шевченка регулює «Положення про опитування здобувачів освіти і НПП КНУТШ».

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Згідно з «Положенням про ради роботодавців у КНУ імені Тараса Шевченка», роботодавці долучаються до процесу. Нова редакція «Положення» затверджена в червні 2020 року. Водночас процес активного залучення здобувачів та роботодавців до періодичного перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості не відбувся.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Аспіранти й докторанти, які захистили дисертації в попередні роки, успішно викладають у ЗВО та працюють у різних науково-освітніх установах по всій Україні. Віднедавна започатковано збирання даних у так звані портфоліо «Докторант / Аспірант», де вміщено таку інформацію: емейли, номери телефонів, особова картка за весь період навчання, тема роботи, наказ на зарахування та інші дані, які дають змогу систематизувати відомості щодо подальшого кар'єрного зростання випускників. Також в Інституті журналістики КНУ працює відділ практики та кар'єри, що аналізує інформацію стосовно кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Відповідно до «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка», виокремлено 5 рівнів функціонування системи забезпечення якості освіти, на кожному з яких відбувається моніторинг окремих аспектів: 1 – здобувачі освіти – моніторинг питань, пов'язаних з інформаційним супроводом, академічною підтримкою; 2 – кафедри, гаранті, проектні групи – поточний моніторинг; 3 – факультети (деканат, Вчена рада, НМК, органи студсамоврядування, галузеві ради роботодавців) – щорічний моніторинг ОНП та потреб галузевого ринку; 4 – загальноуніверситетські структурні підрозділи (НМЦ, відділ підготовки й атестації науково-педагогічних кадрів, Сектор моніторингу якості освіти, відділ академічної мобільності, відділ кадрів, НМР тощо) – моніторинг академічної політики структурних підрозділів й університету в цілому; 5 – Наглядова рада, ректор, Вчена рада – формування стратегії та політики забезпечення якості.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація ОНП зі спеціальності 061 «Журналістика» проходить уперше.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Освітнє середовище є доброзичливим і безконфліктним. Відкрите, комфортне, професійне та прихильне до здобувачів освітнє середовище допомагає аспірантам максимально розкрити свій потенціал дослідника.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Згідно з даними «RankingWEBofUniversities», Київський національний університет посідає перше місце серед ЗВО України та 1110 позицію у світі. Це красномовно засвідчує відкритість і забезпечення публічності в освітній, науковій, управлінській та господарській діяльності. Важливо акцентувати увагу й на тому, що сторінки відділу аспірантури й докторантури (<http://asp.univ.kiev.ua/>) та науково-дослідницької частини (<http://science.univ.kiev.ua/>) є зразком для інших навчальних закладів України, стосовно того, як потрібно добирати, упорядковувати й подавати інформацію для здобувачів ступеня доктора філософії.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

На веб-сайті Інституту журналістики КНУ у відкритому доступі розміщено ОПН 2018-го та 2016-го років; опубліковано навчальні плани за ОПН 2018 року; оприлюднено програми навчальних дисциплін, затверджених у 2018 та 2019 роках. Також на сайті можна залишити коментар, побажання чи зауваження до ОПН.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На інтернет-сторінці Інституту журналістики у відкритому доступі розміщено освітньо-наукові програми ([http://journ.univ.kiev.ua/nauka1/wp-content/uploads/2018/07/ONP061\(2018\).pdf](http://journ.univ.kiev.ua/nauka1/wp-content/uploads/2018/07/ONP061(2018).pdf)) і навчальні плани, а також оприлюднено програми навчальних дисциплін, затверджених у 2018 та 2019 роках <http://journ.univ.kiev.ua/nauka1/prohramy-navchal-nykh-dystsyplin>. За критерієм 9 у розділі «Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення» експерти зазначають: «У ЗВО визначено чіткі та зрозумілі процедури, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу». Саме це «зауваження» найпоказовіше демонструє, що критерій 9 – прозорість та публічність – заслуговує на оцінку А.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Наукові теми досліджень аспірантів за ОПН проходять обговорення та апробацію на кафедрах, їх затверджує Вчена рада в чинному порядку. Теми дисертацій корелюються зі змістом та програмними результатами ОПН.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Наукові теми аспірантів повністю відповідають напрямам наукової діяльності їхніх керівників. Також показовим і вартим наслідування є практика широкої наукової співпраці між науково-педагогічними працівниками Інституту журналістики (не керівниками) та аспірантами. Це реалізоване передовсім у підготовці спільних статей для фахових видань і виступів на конференціях.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

КНУ імені Тараса Шевченка, зокрема ІЖ, сповна забезпечує в межах ОПН організаційні та матеріальні умови для проведення досліджень та апробації результатів наукової роботи здобувачів. Так, ЗВО є засновником двох наукових журналів, що входять до категорії «Б» наукових фахових видань у галузі соціальних комунікацій. Інститут журналістики видає кілька нефахових збірників; щороку проводить три наукові конференції за спеціальностями, що відповідають ОПН, та ін. Найпоказовішим результатом організаційного та матеріального забезпечення такої роботи є те, що всі 5 аспірантів освітньо-наукової програми цього року випуску пройшли фахові семінари, їхні дисертації рекомендовані до захисту.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

Окремі аспіранти беруть участь у різних наукових проєктах, що мають як держбюджетне, так і госпдоговірне фінансування. Передбачено кілька шляхів долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти за темами дослідження: академічна мобільність, участь у міжнародних проєктах, відвідування лекцій та проведення спільних досліджень.

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Наукова робота керівників аспірантів пов'язана з виконанням наукових тем кафедр Інституту журналістики. Результати наукової діяльності постійно опубліковують у високореєтингових виданнях, упроваджують в освітньо-науковий процес.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

В університеті наявні «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (запроваджено наказом ректора від 10.03.2020 року № 197), наказ ректора «Про запровадження Системи виявлення та запобігання академічному плагіату» №84-32 від 06.02.2020 року, «Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (затверджене Вченою радою університету 07.05.2018 року), «Етичний кодекс університетської спільноти».

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Активно залучати роботодавців, здобувачів та представників інших зацікавлених сторін до розроблення ОНП, оприлюднювати результати таких фахових зустрічей.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Оскільки критерій 2 оцінений за рівнем А, рекомендації відсутні.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Розробити внутрішньоуніверситетські нормативні документи щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Оскільки критерій 4 оцінений за рівнем А, рекомендації відсутні.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Передбачити процедуру підвищення аспірантом позитивної оцінки під час проходження контрольних заходів, що є сталою європейською практикою.

Критерій 6. Людські ресурси

Оскільки критерій 6 оцінений за рівнем А, рекомендації відсутні.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Оскільки критерій 7 оцінений за рівнем А, рекомендації відсутні.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Залучати здобувачів освіти й роботодавців до процесу періодичного перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості. Зробити цей процес систематичним.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Звернути увагу на законність оприлюднення особистих даних випускників у «портфоліо» «Докторант / Аспірант» та уточнення семантики слова «портфоліо».

Критерій 10. Навчання через дослідження

Ширше залучати аспірантів до виконання наукових проєктів, що мають як держбюджетне, так і госпдоговірне фінансування, а також до міжнародних проєктів. Посилити публікаційну активність наукових керівників у рецензованих наукових виданнях, що індексовані в наукометричних базах «Scopus» та/або «Web of Science Core Collection». Унеможливити академічну недоброчесність не лише на рівні затверджених документів, а насамперед на рівні навчальних занять, публічних заходів. Запровадити різнорівневу перевірку наукових текстів здобувачів вищої освіти.

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

БОНДАРЕНКО ТЕТЯНА ГРИГОРІВНА